

УДК 821.161.2'06 Гончар.08

Ю. І. Кохан*Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна***Рецепція античності в ідіостилі Олеса Гончара**

Кохан Ю. І. Рецепція античності в ідіостилі Олеса Гончара. У статті розглядаються мовні одиниці – слова та словосполучення, пов'язані з епохою античності, у тому числі крилаті слова та вислови, з погляду їхньої ролі у формуванні ідіостилу Олеса Гончара. Лексика та фразеологія, що мають відношення до Давньої Греції та Давнього Риму, аналізуються як маркери стилю О. Гончара, як компоненти мови його художньої прози, що надають їй характерного лірико-романтичного забарвлення, органічно поєднаного з реалізмом.

Ключові слова: ідіостиль, ідіолект, античний, рецепція, лексика і фразеологія, лірико-романтичний, реалізм.

Кохан Ю. И. Рецепция античности в идиостиле Олеса Гончара. В статье рассматриваются языковые единицы – слова и словосочетания, связанные с эпохой античности, в том числе крылатые слова и выражения с точки зрения их роли в формировании идиостиля Олеса Гончара. Лексика и фразеология, имеющие отношение к Древней Греции и Древнему Риму, анализируются как маркеры стиля О. Гончара, как компоненты языка его художественной прозы, придающие ей характерную лирико-романтическую окраску, органично сочетающуюся с реализмом.

Ключевые слова: идиостиль, идиолект, античный, рецепция, лексика и фразеология, лирико-романтический, реализм.

Kokhan Yu. I. The Reception of Antiquity in the Idiostyle of Oles Gonchar. In the article there are considered such language units as words and collocations connected with the epoch of antiquity from the point of view of their role in forming of Oles Gonchar's idiostyle. It is noted that the antic epoch enriched both the system of the plot and the characters in the world literature as well as in the Ukrainian one functioning as means of imagery, forming language expression, and performing a style creating function. A notable place in the creative work of the writer is occupied by linguistic means associated with antiquity. The work of Oles Gonchar became an iconic phenomenon in the post-war Ukrainian literature, whose life-giving impulses are pierced by the new XXI century. The creative work of this writer is an important and integral part of Ukrainian literature of the second half of the twentieth century.

The defining feature of idiostyle of Oles Gonchar most researchers call the expressive shade of romanticism. The author himself defined his style as poetic realism.

The lexicon and phraseology, that are related to the Ancient Greece and Rome, onyms and their derivatives are analysed as markers of O. Gonchar's style and as components of the language in his fiction. A part of this linguistic material is used by the author in its traditional meaning, performs a nominative function. This phenomenon is mostly seen in the works where the chronotope in one way or another is related to the antiquity. But most antic receptions are means of imagery and function as style creating factors colouring Oles Gonchar's idiostyle in a lyric, romantic way which is naturally combined with realism.

Key words: idiostyle, idiolect, ancient, reception, lexicon and phraseology, lyric and romantic, realism.

Доба античності справила потужний вплив на розвиток науки, мистецтва, літератури подальших періодів в історії людства. Зразки античної культури й літератури стали взірцями для митців наступних поколінь. Рецепція античної історії, культури, літератури й міфології наявна у світовій літературі, невід'ємною частиною якої є й українська література. Сюжети, образи давньогрецької та давньоримської міфології й літератури широко використовувалися в українській літературі на всіх етапах її розвитку.

Але антична історія, література й міфологія збагатили не лише сюжетно-образну систему українського красного письменства. Вони стали невичерпним джерелом мовних засобів виразності. Крилатими словами й висловами (КС, КВ), сентенціями й афоризмами давньогрецького і латинського походження послуговувалися представники як давньої і класичної, так і сучасної української літератури. Важливий внесок у

поширення й популяризацію античних КС і КВ зробили праці науковців Харківського університету, серед яких слід назвати навчальний посібник В. Гончаренка, Н. Корж і Ф. Луцької «Латинська фразеологія в сучасній українській літературній мові» [3] та збірник Н. Корж і Ф. Луцької «Із скарбниці античної мудрості» [4].

Помітне місце мовні засоби, пов'язані з античністю, посідають в ідіолекті видатного майстра слова Олеса Гончара, про якого В. Галич писала: «Саме до таких непересічних митців, що становлять цілу епоху в історії вітчизняної культури, належить Олесь Гончар, чия творчість стала знаковим явищем у повоєнній українській літературі, життєдайні імпульси котрої пронизують нове ХХІ сторіччя» [2]. Творчий доробок цього письменника – важлива і невід'ємна частина української літератури другої половини ХХ ст. Загалом мовна основа ідіостилу О. Гончара досліджена глибоко й різнобічно. Сучасне гончарознавство налічує сотні праць, серед яких рецензії, статті, дисертації, монографії. Об'єктом

вивчення були як особливості творчої манери письменника, так і використовувані ним мовностилістичні засоби, зокрема, різноманітні групи лексики, фраземіка, ономастикон, словотвір і синтаксична будова художньої прози О. Гончара, публіцистики, щоденників. Грунтовні студії мови творів письменника маємо у працях Н. Сологуб. Публіцистику та щоденникові записи О. Гончара досліджувала В. Галич. Однак творчість Олесь Гончара – явище настільки яскраве й багатогранне, що дає багатий матеріал для досліджень і сьогодні. Слушно пише О. Копусь, що «його творчість невичерпна для дослідників, адже кожна риса індивідуального стилю митця виявляється настільки яскраво, що може бути предметом дисертації» [5:33].

Як нам видається, і сьогодні **актуальним** є дослідження механізмів творення неповторного піднесеного стилістичного забарвлення прози О. Гончара і, зокрема, лексики і фразеології, що є проявом античних рецепцій, у його творчій спадщині. Оскільки, попри численні прояви уваги в лінгвістичних студіях до мовних одиниць, пов'язаних з античністю у прозі О. Гончара, все ж бракує системних досліджень цього шару лексики й фразеології саме як стилетвірного чинника.

Визначальною рисою ідіостилу Олесь Гончара більшість дослідників називають виразний відтінок романтизму. Однак не всі науковці беззастережно приймали визначення стилю Гончара як романтичного чи лірико-романтичного. А. Погрібний, наприклад, вважає, що визначення ідіостилу О. Гончара як романтичного є приблизним і неточним, наголошуючи на тому, що сам Гончар називав свій стиль поетичним реалізмом [6:158–159].

Виступає проти визначення стилю Олесь Гончара як лірико-романтичного і М. Стрельбицький. Автор пропонує поміркувати над терміном “новітня проза монументального історизму” або ж зупинитися на визначенні “лірико-реалістична проза” [9:232]. У будь-якому разі, попри термінологічні розбіжності у визначенні стилю О. Гончара, всі його дослідники говорять про органічне поєднання в ньому реалістичності зображення і романтичності світосприйняття, узагальненням чого може бути думка О. Копусь: «Найважливішими ознаками його індивідуального стилю є органічне поєднання реалізму з романтичним баченням світу, філософське заглиблення в найскладніші проблеми буття, ліричність образів і розповіді, постійні шукання позитивного ідеалу, оригінальність художнього мислення» [5:33].

Не останню роль у створенні лірико-романтичного забарвлення прози О. Гончара відіграє рецепція античності, насамперед – уживання автором лексики і фразеології, пов'язаної

з Давньою Грецією і Римом. Аналіз тих чи інших мовних одиниць як компонента ідіостилу письменника передбачає принаймні два аспекти. З одного боку, слід з'ясувати наявність/відсутність, типовість/нетиповість аналізованих мовних одиниць для стилю автора. З іншого – визначити, які функції вони виконують у тексті, якого забарвлення йому надають. З урахуванням цього зазначимо, що лексико-фразеологічний матеріал, пов'язаний з епохою античності, достатньою мірою представлено в прозі О. Гончара. Про насиченість його творів античною лексикою і фразеологією неодноразово писала Н. Сологуб: «У своїх творах він звертається до біблійних та античних образів і взагалі до образів світової історії, культури, науки» [8:22]; «У лексиці творів О. Гончара відчувається подих античності...» [8:57–58]. Н. Сніжко, аналізуючи авторські новотвори, говорить, що серед неологізмів Гончара трапляються майстерні зразки індивідуально-авторського використання слів, пов'язаних з античністю: «У покажчику, укладеному за шеститомним виданням творів Олесь Гончара (1978–1979),

Н. М. Сологуб наводить такі приклади нових слів та індивідуальних слововживань письменника: **античне крайсвіття**, <...> та ін. <...> За романом «Твоя зоря», опублікованим 1982 р., Н. М. Сологуб укладає покажчик, що містить такі слова й вирази: **стенова античність, атланти духу** <...> та ін.» [7:103].

У згаданому вище покажчику до монографії Н. Сологуб «Мовний світ Олесь Гончара» нами знайдено 113 випадків слововживань і вживань словосполучень, що мають відношення до античності. Однак ця лексика і фраземіка у творах письменника представлена набагато більше, оскільки до покажчика увійшли далеко не всі слова й словосполучення, пов'язані з античною добою. У покажчику і в текстах творів знаходимо насамперед слова **античний, античність** і словосполучення з ними. Також рецепціями античності є різноманітні оніми та відоніми утворення: географічні назви (**Еллада, елліни, ахейці, еллінський, Ольвія, ольвійський, Помпея**), імена історичних осіб (**Геродот, Овідій, Архімед, Мітрідат**) та міфологічних персонажів (**Зевс (Зевес), Морфей, Єлена Прекрасна**), назви пам'яток античної літератури та архітектури (**Гліада, храм Артеміді, Парфенон, Колізей, пантеон**) та ін. Також знаходимо назви представників античного суспільства чи героїв міфів: **ніфія, легіонер, центуріон, атланти**.

Крім того, до античної лексики відносимо слова на позначення територій та народів, що мали тісні контакти з Давньою Грецією чи Римом. «Поряд з лексикою античною актуалізується лексика на позначення скіфських реалій, скіфського степу, куди був вигнаний поет Овідій», – пише

Н. Сологуб [8:23]. У додатку до монографії Н. Сологуб зафіксовано 25 таких слововживань, хоча в текстах Гончара їх значно більше. Це такі слова та словосполучення, як *Карфаген, Таврія, Скіфія, скіфи, античні скіфи, скіфський, сармати, сарматський, кімерійський*. Уживання подібної лексики спричинено як хронотопом прози Гончара і прагненням автора реалістично відтворити зображуване відповідно до місця і часу змальованих подій, так і його стильовою домінантою, художньою установкою на ліризацію й романтизацію оповіді, створення характерних для Гончара образів героїв, навіть якщо змальоване не має відношення до античної доби.

Насамперед звернімо увагу на слова *античний, античність*, які завдяки помітній поширеності стали своєрідними маркерами творів Олесея Гончара, розпізнавальними знаками його творчості. Спостерігаємо ці слова як окремо вжиті, так і в складі словосполучень: *античність, степова античність, закоханий в античність, античні поеми, антична вода, античне крайсвіття, антична Колима, античний скіф*. У різних творах автор наповнює ці слова різною семантикою, видобуває з них все нові й нові смисли.

З одного боку, слова *античний, античність* уживаються в традиційному значенні: той, що має відношення до історії, культури давньогрецького та давньоримського періоду або зовні нагадує античні реалії: взуття *античних* богинь, *античне* крайсвіття, золота *античність, античний* скіф, *античні* перильця. Звернення автора до слів *античний, античність* у загальноновживаних значеннях давній/давнина спостерігаємо насамперед у творах, художній топос яких пов'язаний з епохою античності. Це роман «Циклон», де згадується давньоримський поет Овідій, про якого герой твору знімав фільм, та роман «Берег любові», події якого відбуваються в Причорномор'ї, куди Овідій був засланий, і частиною якого є вставний розділ «Фантазія місячної ночі». Н. Сологуб зокрема писала, що це «стимулює відповідну лексику: центуріон, Колізей, феррарський жертвник, п'янливі пахощі лавра, Гілея, Октавіан, Геродот, Август, Лівія, Тібр, Італіка, Орфей, Ромул і Рем і т.д.» [8:23]. Наведемо кілька прикладів такого, сказати б, традиційного вживання автором античної лексики: «Сірою пустельністю, льодовими вітрами зустріло його [Овідія – Ю. К.] це *античне* крайсвіття» [Гончар О. Т. Твори: В 7 т. – К.: Дніпро, 1987–1988. Т. 6, с.21. Далі цитуємо за цим виданням, вказуючи том і сторінку]; «Поміж бетонової грубої сіризни контрастно біліють рештки потрошених сходів якихось ніби *античних* перилець...» [4:320]; «Задум фільму [«Овідій» – Ю. К.] належав, звичайно, колишньому студентові істфаку,

студбатівцеві, не зовсім, мабуть, критично закоханому в *античність...*» [4:459]; «Шуміла лісами колись тут *Геродотова Гілея* (про це Оксана не раз чула з лекцій науковців), квітучий був край...» [5:293]; «– Сподівалися знайти меч *центуріона*, а добули іржаву, з копійку завбільшки бляшанку <...>. – Зате з дна моря – улов, – нагадує дебелий археолог-водолаз, – ціла купа черепків, потовчених *амфор...* У декотрих збереглася еллінська смола, каніфоль...» [6:16]; «Час ущільнюється, епохи зблизились, – завчено говорила екскурсоводка, – і в цьому кургані, можливо, поруч лежать бородатий *античний* скіф і половець середньовіччя, порубаний ордою козак і молодий кулеметник з будьоннівської тачанки.» [5:380]. Останній приклад уживання слова *античний*, крім виконання номінативної функції, ще й слугує засобом поєднання в одному мікроконтексті різних часових площин, про що писала Н. Сологуб: «У художньому світі О. Гончара поєднуються різні часи. Зв'язок поколінь, «золота естафета життя» – лейтмотив його творчості. Саме цьому і служать в його творах історичні ремінісценції, екскурси в часи Геродотової Гілеї...» [8:23]. Цей зв'язок поколінь у романі «Циклон» оригінально поєднується в образі не просто дівчини з томиком Овідія в руках, а радянської дівчини, дівчини-комсомолки: «Самого *Овідія* в картині, власне, й не було, була крига Дністровського лиману, що дивувала поета своєю міцністю і здавалась йому мармуром каррарським, та був ще сучасний Овідіополь із золотими коронами соняшників та *замріяна комсомолка з томиком римського поета в руках*» [4:460].

Цікавим видається вживання слова *античність* у романі «Собор» на позначення сучасного авторові проміжку часу в значенні давнього минулого, коли автор наче дивиться на сучасність із далекого майбутнього, тобто спостерігаємо своєрідний хронологічний зсув: «– Бідний мій лекторе, — впала в сантимамент гейша. – Десь ти в ошарпанім тому готелі... районні бляшці тебе кусають <...> – І, розхитуючи стегнами на ходу, вона вже декламувала:– «Осінь була. Сіявся нудний атомний дощ. Двоє сиділо на березі, згадуючи далекі доатомні весни...» <...> – І, зупинившись, вигукнула: – Невже оці прекрасні ночі уже останні? Невже для майбутніх дегенерованих поколінь ми тільки... *античність?*» [7:260]. Що цікаво, в цьому уривку Гончар демонструє характерну для свого ідіостилу рису – використання лексики чи фраземіки високого стилістичного забарвлення персонажами, для яких це, з ідеї, не є характерним. За нашими спостереженнями, автор нерідко не узгоджує стилістичних властивостей піднесено-урочистих слів та висловів з особою персонажа, з його мовною особистістю. У наведеному контексті

слово *античність* уживає героїня, що не є позитивною, оскільки входить до компанії гуляк, яка вийшла з ресторану після п'яних посиденьок, що офіційною радянською пропагандою, м'яко кажучи, не віталось. Змальовуючи членів цієї компанії, автор уживає такі негативно забарвлені слова-характеристики, як *іржавоволоса, рудоіржава, гейша, мордатий лобур, безвольна, заскиглила, розхитуючи стегнами на ходу*. Однак, вірний своїм творчим принципам, О. Гончар уводить до мовлення героїні слова високого стилістичного забарвлення, хоча цим певною мірою суперечить життєвій правді у змалюванні таких персонажів.

Неодноразово Гончар використовує античну лексику як засіб номінування в романах «Людина і зброя» та «Циклон». Як відомо, героями цих творів є студенти, інтелектуали, що стали воїнами, а також їхні викладачі, тому в їхніх устах природно звучить антична лексика і фразеологія: «Війни, – стверджує, – професор Микола Ювеналійович, – були найпершою причиною загибелі всіх цивілізацій. ... Досить згадати напівлегендарну *Трою і Карфаген*» [4 :45].

Крім того, лексику й фразеологію античного походження у названих творах автор нерідко використовує як засіб творення мовної експресії: «А якось <...> побачили: внизу, на замінованому полі коняка пасеться. Крок за кроком переступала в траві, а з окопів усі на неї дивились.

- Пельмені ходять.
- Не пельмені, а Лиска.
- *Троянський кінь!*» [4:359].

Мовна експресія, зокрема, твориться поєднанням імен діячів античної культури з офіційним радянським звертанням «товариш»: «Ти нам тут промов не виголошуй, *товаришу Цицерон*. Поясни по суті: чому в списках нема Колосовського» [4:23]; «В полудневій духоті коник, очманілий від сонця, кричить...» Знаєш, хто це сказав? *Товариш Арістофан*. Понад дві тисячі років тому...» [5:83].

Слова та вислови, пов'язані з античністю, у творах О. Гончара можуть виконувати текстотвірну функцію, що ми спостерігаємо, наприклад, у романі «Циклон», де вони стають основою розмови кіномитців на березі річки, де знімається фільм: «Редактор дивиться на воду розчулено.

- Так оце, Сергію, вона і є, ота *філософська вода, в яку не можна двічі вступити?*
- Вона самісінька. Якраз з оцього каменя помітили колись, що *все на світі тече, все міняється*. <...>
- І ти справді певен, що бачиш її наскрізь, оцю *античну воду*, в яку всі мудреці дивились і тільки й дійшли до висновку, що *«я знаю те, що нічого не знаю»?* [4:494]. У наведеному мікроконтексті герої дивляться

на воду гірської карпатської річки наче з погляду вічності, говорячи словами П. Загребельного, чому сприяє насичення мікроконтексту КВ Геракліта й Сократа, а також уведення до нього авторських словосполучень *філософська вода, антична вода*.

Вірний правді життя, О. Гончар показує різні типи людей: людину-трудівника, людину-воїна, людину-творця, людину - мислителя, а також – їхніх антиподів, апостолів руйніництва, за словами самого письменника. Нерідко ці типи людей автор уособлює, використовуючи імена античних учених, мислителів, міфічних героїв, зрештою, – антигероїв-руйнівників. При цьому, що характерно для стилю О. Гончара, він супроводжує характеристичні слова уточнювальними узгодженими й неузгодженими означеннями. Наприклад, у романі «Циклон», змальовуючи замисленого професора, який ні на кого не звертає уваги, автор називає його *острівним архімедом у каніур'ї*: «Шамраючи щось губами, професор зосереджено щось креслив хмизиною по піску. *Острівний архімед у каніур'ї*, не одразу помітив він Колосовського» [4:434]. Автор апелює до фонових знань читача про прецедентну ситуацію – легенду про те, що Архімед розв'язував геометричну задачу, навіть не звертаючи уваги на захоплення міста ворогом.

Неодноразово автор звертається до КС *Геракл (Геркулес)*. Саме за його допомогою передано руйнівну силу природної стихії в романі «Циклон»: «У бетонних буреломах все узбережжя. Велетень якийсь, *Геракл ХХ віку*, бився тут з морем і зосталось побойовище: багатотонне груддя залізобетону, як після бомбардування, лежить вповодж берега в руйнному хаосі» [4:320].

В інших контекстах це слово виконує функцію портретної деталі: «Ось він, син людства. ...*Маленький капловухий геракл у каскетці*. З *антики* прямує прямо в майбутнє» [4:328]. Автор «Циклону» називає маленького хлопчика *гераклом*, маючи на увазі його великі можливості виявити себе в житті. У поєднанні з означенням *капловухий* слово *геракл* стає засобом створення м'якого, доброзичливого гумору.

Описуючи активну працю студентів на колгоспному току в романі «Собор», автор називає їх *геркулесами*: «Голі по пояс, майбутні інженери та доктори наук, *сухошкірі геркулеси*, хекають дружно, кожен мускул смакує солодкість праці...» [7:189]. Означення *сухошкірі*, з одного боку, надає словосполученню дещо оксюморонного характеру, а з іншого – знову ж таки створює відтінок доброзичливого гумору. Отже, творення посідає найвище місце в аксіологічній системі О. Гончара. Відповідно антипод творця, антигерой-руйнівник є постійним об'єктом осуду в його прозі.

І автор нерідко використовує на його позначення КС *Герострат*. Спостерігаємо його в повісті «Бригантина», де вчителі школи для малолітніх порушників розмовляють про розбиті кимось ліхтарі на вулиці:

« – Поламати, потрощити – звідки в людині таке дике бажання?

– А Марися Павлівна завзялась будь-що переінакшити людську природу, – іронізує Артур Пилипович <...>. – Вона до нього з ідеалом, з світильником в темні надра його душі, а звідти лізе з скуластою мордою *маленький Герострат*...» [5:342]. Ще виразніше звучить слово *Герострат* у романі «Собор», де його вживання узгоджено з сюжетом, а саме з прагненням Володьки Лободи знищити козацький собор, як це зробив Герострат з храмом Артеміди: «І ось нині, серед устояного мирного життя, коли мистецтво покликане облагороджувати душі людські <...> – в цей час приходить *зачіпляньський сірій-сірій герострат*, затятий у своїй дрімучості...» [7:104]. Геростратом називає професор Яворницький махновця, що намагався розпалити люльку в соборі: «Колючим своїм поглядом Махно просвердлює козарлюгу, а

той на нього дивиться з-під насуплених брів надивовижу спокійно.

– За що, професоре, з моїми хлопцями не помирився?

– За вогонь. Не креси, кажу, а він креше. Іч, найшовся *Герострат із хутора Голопушиного*... Йому хоч і спалити собор... А ти його будував?» [7:179]. До КС *Герострат* звертається письменник і в романі «Твоя зоря»: «Один зводить *храм Артеміди*, а другий уже позиркує на нього поглядом *Герострата*» [7:437].

Таким чином, наведений у статті матеріал є лише незначною частиною античних рецепцій у прозі Олеса Гончара. Цей матеріал свідчить, що лексика і фразеологія, пов'язані з античністю, є невід'ємним і вельми важливим складником його ідіостилію. Лексико-фразеологічні одиниці, пов'язані з античністю, виконують стилетвірну функцію, надаючи стилю письменника піднесеного лірико-романтичного забарвлення. З урахуванням цього вважаємо, що дослідження античних рецепцій у прозі О. Гончара є перспективним напрямом дослідження і потребує подальшої роботи.

Література

1. Галацька В. Л. Специфіка метафоричного освоєння дійсності у романі Олеса Гончара «Берег любові» [Електронний ресурс] / В.Л.Галацька Таїни художнього тексту (до проблеми поетики художнього тексту) Збірник наукових праць. – Вип. 16. – Д.: Пороги. – С. 179–183. – Режим доступу до журн. http://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/ffil/program_56d34ba6a3cb2.pdf
2. Галич В. М. Мить і вічність [Електронний ресурс] / В.М. Галич – Режим доступу до журн. <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16557/14-Galich.pdf?sequence=1>.
3. Гончаренко В. Г., Латинська фразеологія в сучасній українській літературній мові: учбовий посібник / Гончаренко В. Г., Корж Н. Г., Луцька Ф. Й. – Х.: Вид-во при Харківському державному університеті, 1982. – 128 с.
4. Корж Н. Г. Із скарбниці античної мудрості / Корж Н. Г., Луцька Ф. Й. – К.: Вища школа, 1988. – 320 с.
5. Копусь О. Перифрази як елемент концептуальної картини світу в романах Олеса Гончара [Електронний ресурс] // Дивослово. – 2013. – № 1. – С.33–37.
6. Погрібний А.Г. Олес Гончар: Нарис творчості / А.Г. Погрібний – К.: Дніпро, 1987. – 242 с.
7. Сніжко Н. Неолексикон Олеса Гончара: лексикологічний та лексикографічний виміри / Н.Сніжко // Українська мова. – 2017. – № 2. – С. 98–109.
8. Сологуб Н. М. Мовний світ Олеса Гончара / Н.М. Сологуб. – К.: Наукова думка, 1991. – 138 с.
9. Стрельбицький М. П. Проза монументального історизму: Доробок Олеса Гончара / М. П. Стрельбицький. – К.: Радянський письменник, 1988. – 299 с.

References

1. Halatska, V. L. Spetsyfika metaforychnoho osvoiennia diisnosti u romani Olesia Honchara «Bereh liubovi» [Specificity of the metaphorical development of reality in Oles Gonchar's novel «The Coast of Love»]. Tainy khudozhnogo tekstu (electronic journal), vol. 16, pp.179–183. Available at: http://www.dnu.dp.ua/docs/zbirniki/ffil/program_56d34ba6a3cb2.pdf
2. Halych, V. M. Myt i vichnist [The Moment and Eternity]. (electronic journal) Available at: <http://dspace.nbuv.gov.ua/bitstream/handle/123456789/16557/14-Galich.pdf?sequence=1>.
3. Honcharenko, V. H., Korzh, N.H., Lutska, F.I (1982) Latynska frazeolohiia v suchasni ukrainskii literaturnii movi: uchbovyi posibnyk [Latin phraseology in modern Ukrainian literary language]. Kharkiv : Vyd-vo pry Kharkivskomu derzhavnomu universyteti. [in Ukrainian]
4. Korzh, N. H., Lutska F. Y (1988) Iz skarbnytsi antychnoi mudrosti [From the treasury of ancient wisdom]. Kyiv : Vyshcha shkola. [in Ukrainian]
5. Kopus, O. (2013) Peryfrazy yak element kontseptualnoi kartyny svitu v romanakh Olesia Honchara [Perifraz as an element of the conceptual picture of the world in the novels of Oles Gonchar]. Dyvoslovo, no. 1, pp.33–37. [in Ukrainian]
6. Pohribnyi, A.H. (1987) Oles Honchar: Narys tvorchosti [Essay on creativity]. Kyiv : Dnipro. [in Ukrainian]
7. Snizhko, N. (2017) Neoleksykon Olesia Honchara: leksykologichnyi ta leksykohrafichnyi vymiry [Oles Gonchar Neoleksikon: lexicological and lexicographic measurements]. Ukrainska mova. [Ukrainian language], no. 2, pp .98–109. [in Ukrainian]

8. Colohub, N. M. (1991) *Movnyi svit Olesia Honchara* [Language World of Oles Gonchar]. Kyiv : Naukova dumka. [in Ukrainian]

9. Strelbytskyi, M. P. (1988) *Proza monumentalnoho istoryzmu: Dorobok Olesia Honchara* [Prose of monumental historicism: Oles Gonchar's works]. Kyiv : Radianskyi pysmennyk. [in Ukrainian]

УДК 8126

Н. А. Потреб а

ДВНЗ «ДДПУ» ГІМ Горлівський інститут іноземних мов

Функціонування молодіжного дискурсу в просторі Інтернет-комунікацій

Потреба Н. А. Функціонування молодіжного дискурсу в просторі Інтернет-комунікацій. У статті розглядаються питання функціонування молодіжного дискурсу в просторі Інтернет-комунікацій. Під впливом соціальних мереж відбувається еволюція французької мови. Молодіжний дискурс Інтернет-комунікацій найбільш відкрита і незамкнута система сучасної французької мови, словниковий склад якої постійно поповнюється. У франкомовних молодіжних блогах виявляється індивідуальність користувача. Бурхливий розвиток інтернет-технологій призводить до того, що в комп'ютерному дискурсі відбувається нейтралізація усної і писемної мови, змішується спонтанне і підготовлене мовлення, активно проходять процеси словотвору.

Ключові слова: текст, мова, молодіжний дискурс, блог, соціальні мережі.

Потреба Н. А. Функционирование молодежного дискурса в пространстве Интернет-коммуникаций. В статье рассматриваются вопросы функционирования молодежного дискурса в пространстве Интернет-коммуникаций. Под воздействием социальных сетей происходит эволюция французского языка. Молодежный дискурс Интернет-коммуникаций наиболее открытая и незамкнутая система в современном французском языке, словарный состав которого постоянно пополняется. Во франкоязычных молодежных блогах проявляется индивидуальность пользователя. Бурное развитие интернет-технологий приводит к тому, что в компьютерном дискурсе происходит нейтрализация устной и письменной речи, смешение спонтанной и подготовленной речи, активно протекают процессы словообразования.

Ключевые слова: текст, язык, молодежный дискурс, блог, социальные сети.

Potreba N. A. The functioning of youth discourse in the sphere of Internet communications. In the context of discourse theory, the computer discourse occupies a special place. The computer discourse can be regarded as a linguistic category that combines the signs of personality-oriented and status-oriented discourse. Computer discourse explores the peculiarities of the communicative environment, including the way communication and characteristics of the communicants.

The article deals with the functioning of youth discourse in the sphere of Internet communications. The evolution of the French language is taking place under the influence of social networks. Rapid development of Internet technologies means that, the neutralization of oral and written speech, the mixing of spontaneous and prepared speech, the processes of word-formation are actively taking place in the computer discourse. The youth discourse of Internet communications is the most open system in the modern French language and its vocabulary is constantly enlarging. The individuality of the user manifests itself in francophone youth blogs. There is a particular interest about blogs of French youth. Wealthy, stylistically marked language of teens differs from a standard variety of the French language with its own exceptional set of vocabulary words. Communication used in youth blogs has its own distinctiveness. While analyzing the lexical-semantic peculiarities of French young people blogs, a lot of jargon, slang words, expressions, conversions, and abbreviations can be observed. Language used in friendly emails is mostly popular among youth. Since there are no strict rules in French social media services, the breaking of orthographical and grammatical rules of the language can be observed.

Key words: text, French language, youth discourse, blog, social networks, computer discourse, Internet communications.

Вивчення дискурсу має досить тривалу історію, що обумовлено активним розвитком сучасної лінгвістики.

Значний внесок у розробку структурно-лінгвістичного підходу до вивчення дискурсу внесла французька школа дискурс-аналізу. Цей напрям представлено, перш за все, роботою

Мішеля Пішо «Автоматичний аналіз дискурсу», в якій вчений визначає дискурс як точку, де зустрічаються мовлення та ідеологія. Дискурсивний процес розглядається М. Пішо як частина ідеологічних класових відносин [8:302-336].

Інший французький лінгвіст Патрік Серіо у вступній статті до збірника праць «Квадратура сенсу» виділяє дискурс як будь-яке конкретне висловлювання; як одиницю, що за розміром